

Giardia - En smittsam mag-och tarmparasit

Många hundar i Sverige är idag infekterade av Giardia utan att hundägarna känner till det. Även veterinärer missar ofta att kontrollera hunden mot Giardia när ägaren söker hjälp för magproblem. Enligt SVA (statens veterinärmedicinska anstalt) uppskattar man att ca 25-30 % av alla friska valpar och ca 7 % av alla friska vuxna hundar avsondrar cystor av Giardia i avföringen. Samtidigt är mörkertalet stort och vi kan räkna med att det är många fler än så.

Giardia intestinalis är en allvarlig mag- och tarmparasit som trivs i fuktiga och blöta miljöer. Giardia förekommer hos många olika djurslag, även hos människor. Den vanligaste typen som drabbar hundar smittar däremot inte människor. Giardia förökar sig i tunntarmen och bildar cystor i tjocktarmen som sedan följer med avföringen ut. Dessa cystor är mycket smittsamma, vilket innebär att parasiterna kan spridas mycket snabbt mellan hundar. Giardia smittar framförallt via nos- och pälskontakt, när hundar slickar på varandra och när hundar luktar på smittad avföring. Om Giardia inte behandlas, kan det leda till mycket smärta och allvarliga skador i tarmarna.

Symtom på Giardiasmitta

Det vanligaste symtomet på Giardiasmitta är ojämn avföring som kan variera från normal, mjuk, krämig, slemmig, vattnig, rinnande och tillbaka till normalt fast. Även blod och slem kan förekomma mer eller mindre rikligt. Giardia kan även orsaka förstoppning, men det är ovanligare. Långvarig diarré uppstår vanligtvis när Giardiasmittan har funnits länge i tarmen. Vid kronisk förekomst av Giardia återkommer diarréerna oftare och kraftigare i samband med röt månaden. Det beror på att parasiten förökar sig bäst vid hög luftfuktighet i kombination med värme.

Det som är lömskt med Giardia är att avföringen mellan diarréerna kan se normal ut eller så pass normal ut att vi inte misstänker att hunden är smittad. Likaså att symtomen ofta kommer smygande, vilket gör att vi sakta vänjer oss vid att avföringen kan vara lite lös och kladdig. Det är dock inte normalt med lös avföring. Normal avföring är till färg och konsistens fast, mörk, kladdfri och formad som korvar. Om avföringen är mjuk och kletig bör den inte betraktas som normal, utan som ett tecken på att något inte är som det ska vara.

Ett annat karaktäristiskt symptom på Giardia är att avföringen har en stark, frän och obehaglig lukt. Denna lukt känns framförallt när avföringen är lös och hunden gör ifrån sig inomhus. Detta sker ofta i intervaller om tre dagar, då hunden är som mest påverkad av parasiterna och har svårare att hålla sig. De tre dagarna beror på att parasiterna har en livscykel på tre dagar och det är när de smittade cystorna utsöndras, som avföringen förändras mest i konsistens och lukt.

Andra symptom på Giardiasmitta kan vara illamående, kräkningar, minskad matlust, magkramper, trötthet och viktminskning eller utebliven viktökning särskilt hos valpar. Likaså att hunden har svårt att hålla sig inomhus och behöver göra sina behov oftare än vanligt. Ju mer parasiten har spridit sig i tarmen, desto sämre blir motståndskraften mot den. En hund som är svårt drabbad av Giardia kan bli mycket trött och medtagen.

Dolda symptom

Hundar kan också vara smittade av Giardia utan att visa några symptom. Då handlar det ofta om unga, friska hundar där tarmens egna bakterier kan hålla parasiten i schack. På det sättet kan hunden leva med Giardiasmitta länge och uppvisa symptom först vid plötsliga livsförändringar, t.ex. miljöombyte, sjukdom och hög ålder. En smittad valp kan visa symptom på Giardia först i samband med att den flyttar till sitt nya hem.

Hundar som växer upp med Giardia utan behandling växer långsammare, får sämre kondition, nedsatt i immunförsvar och har lättare att drabbas av andra hälsoproblem, sjukdomar och för tidig död. Även om hunden smittas senare riskerar den att drabbas av hälsoproblem, sjukdom och för tidig död om den inte behandlas. Även minskad fertilitet hos tikar och hanar, absorption av valpfoster, dödfödda valpar eller valpar som dör tidigt, kan bero på en obehandlad Giardia infektion.

Avföringsprov/träckprov

För att fastställa om din hund är smittad av Giardia kan du skicka in ett avföringsprov/träckprov för kontroll. Sådana testpaket finns att köpa på apoteket. De går även att beställa på hemsidan via Kollamasken.se eller SVA.se När du beställer ett avmaskningstest är det viktigt att det omfattar både mask och Giardia. Om du har flera hundar och är osäker på vilken hund du ska testa, bör du i

första hand välja den hund som har visat tydligast tecken på smitta. I andra hand bör du välja att testa en valp eller ung hund, eftersom Giardiasmittan lättast upptäcks i avföringen från unga djur.

Det som inte alltid framgår i anvisningarna är att man behöver samla avföring i tre dagar för att få ett mer tillförlitligt svar. Det beror på att smittan inte alltid upptäcks från ett enstaka prov. Under tiden skall avföringen förvaras i kylskåp och samlandet från de tre dagarna ska antingen förvaras var för sig i tre olika provpåsar (Kollamasken) eller blandas ihop till ett prov (sva). Läs mer om hur du går tillväga på respektive hemsidor.

Behandling

När Giardia har konstaterats ska hunden behandlas med ett preparat som innehåller fenbendazol. Axilur är ett sådant preparat som man kan köpa receptfritt på apoteket. Hunden bör också schamponeras i början och i slutet av behandlingen för att avlägsna eventuella smittsamma cystor från pälsen. Likaså bör hemmet saneras i början och i slutet av behandlingen, eftersom cystorna kan överleva länge i miljön. När avmaskningen är klar bör ett nytt träckprov lämnas in 14 dagar efter avslutad behandling. Ibland behöver hunden behandlas upprepade gånger för att få bort parasiten. I svårare fall kan antibiotika behöva sättas in, t.ex. Flagyl.

Med Axilur behandlar man hunden i tre dagar mot mask och i minst sju dagar mot Giardia, om hunden är symtomfri. Om hunden visar symtom förlänger man behandlingen. En del hävdar att man ska fortsätta med Axilur ända tills hunden har varit symtomfri i sju dagar. Det kan innebära att man behöver avmaska i 10, 14 eller ända upp till 30 dagar om smittan är svår att bli av med. Det är en lång tid, men är ändå att föredra framför en kortare tid som kan behöva upprepas flera gånger innan smittan är borta. Det ökar också risken att parasiterna utvecklar motståndskraft/resistens mot avmaskningsmedlet om man avslutar behandlingen för tidigt. Även andra hundar i familjen behöver avmaskas samtidigt för att inte få återsmitta.

Det kan låta skrämmande med långa avmaskningskuror, men för att bli av med Giardia kan det vara nödvändigt. Med tanke på den skada och det lidande som dessa parasiter ställer till med, har vi inget annat val än att behandla hunden i flera

veckor om det behövs. En dräktig tik som behandlas med Axilur ordinerar medicinen från 40:e dräktighetsveckan fram tills valparna är två veckor. Det är en behandlingstid på drygt 5 veckor. Det är en lång tid, men för att ge valparna en parasitfri start i livet är det ibland nödvändigt.

Eftersom parasiterna kan utveckla resistens bör man vara noga med att ge hunden rätt dos. Om man är osäker är det bättre att ge lite för mycket än för lite. Om hunden är lös i magen, har diarré eller kräkningar, kan medicinen fara ut innan den hinner verka. Då kan man behöva öka dosen eller förlänga behandlingstiden med lika många dagar som hunden har haft diarré eller kräkningar. Hundar som har haft Giardia länge och där tarmväggen är skadad av parasitangrepp, kan få kraftiga reaktioner av avmaskningsmedlet. I svåra fall bör du kontakta en veterinär som skriver ut Flagyl. Detta bör dock göras som en sista utväg och aldrig istället för avmaskningsmedlet, eftersom de har olika verkningsområden.

Både avmaskningsmedel och penicillinkurer (Flagyl) påverkar tarmfloran och slår ut många viktiga bakterier. För att stärka tarmen behöver dessa ersättas. Tarmen är dessutom redan från början påverkad av parasitangreppen och i sämre skick. För att hjälpa tarmen att komma i bättre balans är probiotika (goda tarmbakterier) och prebiotika (näring till dessa) bra att tillföra kosten. Det kan man göra i förebyggande syfte samt under och efter avmaskningskuren.

Även valpar som blir smittade bör behandlas med Axilur. Det kan göras redan från de är nyfödda. Om valpen har svårt att gå upp i vikt, har ljus, kladdig och illaluktande avföring, är öm och svullen i buken, finns det starka skäl att misstänka att den har mask eller parasiter. Om det endast handlar om mask ger man valpen Axilur i tre dagar. Det finns även andra avmaskningsmedel mot t.ex. spolmask som är den vanligaste masken som valpar drabbas av. Om valpen är smittad med Giardia ger man Axilur i sju dagar. Axilur finns också att köpa i flytande form med pipett. Var noga med att dosera efter vikt och anpassa dosen i takt med att valpen ökar eller minskar i vikt. Första gången behandlar man alla valparna, därefter behandlar man vanligtvis endast de valpar som visar symptom. Detta kan man rådgöra med sin veterinär om.

Avmaskningsrutiner

För att hålla sina hundar mask- och parasitfria, behöver man avmaska dem regelbundet. Hur ofta är beroende av hur många hundar man har, hur många andra hundar man träffar, var man bor, vilka platser man vistas på etc. En del förespråkar regelbunden avmaskning en gång om året före vaccinering, andra endast vid speciella tillfällen. Dessa kan vara vid utlandsresor där det ofta kan finnas krav på avmaskning samt efter hemresa från utlandet då flera av de parasiter våra hundar drabbas av finns utomlands, samt vid misstanke eller bekräftad mask- och parasitangrepp.

Att skicka in avföringsprover på mask och Giardia är ett alternativ till att frånga regelbundna avmaskningar. Om provresultaten inte visar några avvikelser kan man låta bli att avmaska. Däremot bör inte negativa provresultat styra detta varje gång, eftersom avmaskningar också behövs för att göra sig av med andra smittor.

En tik som ska paras bör avmaskas när hon börjar löpa. Detta eftersom det är vanligt att tiken har vilande spolmasklarver och att dessa kommer att vakna till liv under dräktigheten. Även hanhunden och andra hemmavarande hundar kan behöva avmaskas för att inte sprida smitta till tiken och valparna. Likaså bör man vara extra försiktig med vilka platser man besöker och undvika allmänna rastgårdar och andra ställen där hundarna lätt kan komma i kontakt med smittad avföring.

Eliminera smittsamma Giardia-cystor

Eftersom Giardia-cystorna är mycket smittsamma och kan överleva länge i vår hemmiljö, behöver man sanera hemmet i samband med att man behandlar hundarna. Annars är risken för åter-smitta överhängande. Detta bör ske minst två gånger, i början och i slutet av behandlingen. Då är det också lämpligt att bada hundarna för att avlägsna eventuella Giardia-rester i pälsen. Däremellan bör all avföring avlägsnas så fort man ser något spår av det, oavsett om det är inomhus, utomhus eller i baken på hundarna.

Svårigheten med att bli av med de smittsamma cystorna är att de är mycket tåliga. De kan överleva flera månader i fuktig och sval miljö och är resistenta mot flera desinfektionsmedel. Däremot är de känsliga för värme, uttorkning och stark kyla. Det snabbaste sättet att få död på parasiterna är att tvätta dem i temperaturer över 60 grader.

Det kan vara lämpligt för t.ex. filtar, täcken och leksaker. Om du har tillgång till ångtvätt är detta optimalt att använda på möbler och mattor som tål hög värme. Likaså kan du bli av med cystorna om du har en varm bastu där du kan placera t.ex. hundbäddar, skor, koppel och selar.

Även en varm och torr bostad är en ogynnsam miljö för de smittsamma cystorna. Om detta är fallet kan du efter noggrann städning stänga av ett eller flera rum under tiden behandlingen pågår och bli av med smittan i dessa rum. Om du har golvvärme fungerar det på liknande sätt. Där kan du placera allt du inte kan tvätta. Det tar visserligen längre tid att torka ut cystorna vid lägre värme, men vanligtvis överlever de sällan mer än någon vecka under sådana förhållanden.

Giardia cystorna dör även vid stark kyla. Hur lång tid det tar beror på hur låg temperaturen är. Om det är vinter och du placerar t.ex. bäddar, koppel, Halsband och leksaker utomhus, behöver det förmodligen vara där en längre tid än om du lägger det i frysen, såvida du inte bor i en kallare del av Sverige. I frysen kan du räkna med att smittan är borta inom en vecka. Det som inte kan behandlas på något av dessa sätt, måste ställas undan en längre tid. Då är det viktigt att miljön inte är fuktig och sval, eftersom cystorna i dessa miljöer kan överleva mycket länge, ibland upp till några år.

Noggrann städning

När allt löst är bortplockat från hemmet och du har påbörjat avmaskningen och badat hundarna, är det dags att handskura golv, lister, trösklar, väggar, dörrar, grindar. Du behöver avlägsna all smuts och eventuella bajsrester upp över den höjd din hund har. Det bästa är att använda såpa den första vändan, därefter låta det torka ordentligt och sedan ta en vända med klorin eller Virkon. Vattenskålar och matkoppar bör också noggrant rengöras, helst i diskmaskin. Plast och porslin är sämre att använda då smitta kan fastna i eventuella sprickor. Aluminium och plåt är bäst då dessa tål rengöringsmedel samt både kan kokas och frysas.

Denna noggranna städning behöver du också göra i slutet av behandlingen. Då ska du också bada hunden igen. Grön såpa går bra att tvätta dem med. Däremellan behöver du tvätta matskålar, filtar, leksaker och allt annat som används dagligen och kan härbärgera smitta. Även hundens bakdel bör inspekteras dagligen och hållas ren från avfö-

ringsrester. Golven ska skuras med såpa flera gånger under avmaskningen och varje gång det har blivit nedsmutsat av eventuella avföringsrester.

Städa även utomhus

Utomhus behöver all avföring avlägsnas, framförallt om du har en hage eller stängslad tomt för hunden att vara i. Detta ska göras hela tiden för att inte riskera återsmitta. Även annat som är fuktigt och blött och kan härbärgera Giardiasmitta bör avlägsnas. Var också noga med att plocka upp din hunds avföring på promenader och undvik allmänna hundgårdar, rastplatser och liknande. Se också till att hunden inte luktar på avföring och framförallt inte äter avföring. Ett alternativ är att använda munkorg under rastningen. Allt fler personer använder munkorg idag på sina hundar för att förhindra att de äter något olämpligt ute.

Om du har valpar är det viktigt att hålla valphagen ren och ta bort all avföring så fort som möjligt. Du behöver också se till att valparna är rena och särskilt kontrollera dem i baken och under tassarna. Behöver de tvättas är det bäst att använda grön såpa. Det är också viktigt att hålla uppsikt över valpar som äter avföring, eftersom de då får i sig smittan gång på gång.

Förebygg Giardiasmitta

Eftersom Giardia har blivit så utbredd i vårt land är det svårt att skydda sig mot parasiten. Vi kan visserligen hålla våra hundar ifrån utsatta platser som t.ex. allmänna rasthagar. Vi kan också försöka hindra våra hundar från att lukta i baken på andra hundar eller på deras avföring. Likaså kan vi se till att de inte dricker ur allmänna vattenskålar. Men vi kan inte hålla full uppsikt över dem hela tiden

och vi kan inte isolera oss från alla misstänkta smittkällor. Därför är det viktigt att vi är vaksamma på tecken som visar om våra hundar kan vara smittade. Likaså att vi skickar in avföringsprover och avmaskar dem regelbundet för att hindra att smittan sprider sig och blir allvarlig.

Vi behöver också se till att stärka hundens immunförsvar så att parasiterna får svårare att ta fäste i tarmen. Det kan vi göra genom att utfodra våra hundar med en sund och näringsrik kost. En kost som innehåller naturliga näringsämnen från råa animaliska köttprodukter. Foder som består av spannmål och andra kolhydratrika vegetabilier bör minimeras. Detta eftersom kolhydrater omvandlas till glukos i kroppen, vilket ger föda åt svampar och parasiter.

Professorn Fransisk Shlefer, specialist på infektionssjukdomar för människor, beskriver sambandet mellan en kolhydratrik kost och ökade parasitangrepp som Giardia. Han hävdar att en proteinrik kost motarbetar Giardiasmitta hos människor, medan en kolhydratrik kost leder till ökad smitta. Han säger bl.a. följande: *"...även ett litet antal parasiter som infekterar kroppen kan multipliceras snabbt på grund av provocerande kolhydrater eller en minskad surhet i mag- och tarmsystemet. Statistiken hävdar att övervägande av proteinfoder i kosten minskar risken för infektion med Giardiasis."*

Professorn Fransisk Shlefe riktar sin information till människor som smittas med Giardia, men bör i allra högsta grad även gälla för hundar. Detta eftersom hundars matsmältningssystem i ännu högre grad är anpassat för animaliska proteiner och betydligt sämre på att smälta kolhydratrika vegetabilier.

Källor och mer information

www.sva.se/amnesomraden/djursjukdomar-a-o/giardia-intestinalis-hos-hund/

www.hundmagasinet.com/giardia-allt-vanligare/

<https://dognews.se/?s=giardia>

www.piaskennel.com/vet/giardia.htm

sv-m.iliveok.com/health/symptom-pa-giardiasis_108580i15955.html

Beställ prover här

Kolla masken: kollamasken.nu/butik/kollamasken-smadjur-giardia/

Statens veterinärmedicinska anstalt:

[www.sva.se/vi-erbjuder/analyser/parasitologisk%20a0traeckprovsanalys%20c2%a0t.ex.-spolmask%20koccidier%20giardia%20a0\(flotation-med-zinksulfat\)/c-28/c-76/](http://www.sva.se/vi-erbjuder/analyser/parasitologisk%20a0traeckprovsanalys%20c2%a0t.ex.-spolmask%20koccidier%20giardia%20a0(flotation-med-zinksulfat)/c-28/c-76/)